

Zonguldak havzasında Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun rödövanlı sahalarında veya kırsal bölgelerde kayıt dışı olarak çalıştırılan kaçak maden ocakları; hem bir milli servet olarak taşkömürünün yasa dışı ticaretine, hem can kayıplarına ve yaralanmalara, hem de yasa dışı ticaret sektörünün meşrulaşmasına neden olmaktadır. Bu konuda somut adımlar atıldı algısı dönem dönem yaratılmasına rağmen, kaçak ocak işletmeleri varlıklarını sürdürmeye devam etmektedir. Rödövanlı sahalarda çalışan özel şirketlerin, bu kaçak ocakları kendi sahalarında var ederek ucuz kömür üretimi yaptığı, bir şekilde kaçak ve kayıt dışı madenciligi hayatta tuttuğu görüşü de Sayıştay tarafından rapor edilmiştir.

Kaçak ocak işletmelerinin varlık sebeplerinin tespiti ve ortadan kaldırılmasının, kaçak ocaklarda çalışan yaklaşık 1000 işçinin mesleki haklara sahip olarak iş güvenliğinin sağlandığı resmi kuruluşlarda istihdam edilmesinin, milli servetlerin kayıt dışı ticaretinin önlenmesinin, vatandaşlarımızın can sağlığı ve sosyal güvencelerinin temininin, kaçak ocakların kapanmamasında bir şekilde ihmali bulunan yetkililerin idari ve hukuki olarak soruşturulmasının önünü açmak için Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

2 Gırsel Teklif

Saygılarımızla.

İstanbul
3 Ünal AELİR TAŞ
Zonguldak Mv.

Deniz Yavuzyılmaz

Zonguldak Milletvekili

4 ERGİN AYTEKİN
Balıkesir Milletvekili5 Merve TASCIER
Antalya Milletvekili6 Ali Öztunç
Kahramanmaraş M.V.7 Veli AĞBABA
Malatya Mv.8 Dr. Fikret ŞAHİN
Balıkesir MilletvekiliKorı BEKO
" İzmir Mv.9 Serdar Şenel
İst Mv.10 Orhan SARIBAL
Bursa Mv.11 Mustafa BAKAN
İzmir Mv.12 İbrahim Bolbol
Aydın Mv.13 Alpay Antmen
" Mv.14 Mustafa BAKAN
Aydın Mv.

GEREKÇE;

Türkiye Taşkömürü Kurumu(TTK), Zonguldak Havzası genelinde her yıl yüzlerce kaçak maden ocağı tespiti yapıldığı, bu ocakların girişlerinin bir kısmının mühürlendiği, bir kısmının da patlatıldığı, bunlardan 2014 yılında 76 tanesi, 2015 yılında 85 tanesi, 2016 yılında 68 tanesi hakkında dava açıldığı görülmüştür. Rödevanslı saha ocaklarının yanı sıra kaçak ocak işletme faaliyetlerinin de yaygın bir şekilde sürdürülmekte olduğu ve önlenmediği anlaşılmaktadır.

2015 yılında TTK genelinde rödövanla işletilen sahalar ile bu sahalar içinde yer alan kaçak ocaklarda 12 adet ölümlü iş kazası olduğu, bunlardan 9 adedinin rödövanlı sahalarda, 3 adedinin kaçak ocaklarda meydana geldiği; 2016 yılında kaçak ocaklarda 2, rödövanlı sahalarda 1 ölümlü iş kazası olduğu, 1992-2016 yılları arasında rödövanlı sahalarda meydana gelen kazalarda 137 işçinin, kaçak ocaklarda meydana gelen kazalarda 119 işçinin öldüğü, yaralanma ile sonuçlanan kazalara ilişkin olarak da kaza ve yaralı sayısının tam olarak tespit edilmediği görülmüştür.

2016 TTK Sayıştay Denetim Raporu'na göre (sayfa 120); pek çok kaçak ocağın kime ait olduğu, kim tarafından işletildiği tespit edilememiş, tespit edilen galeri ve desendrelerin bir kısmının 1,5x1,5 kesitinde olduğu ve insan geçişine uygun olmadığı belirtirmiştir. Bunların yanı sıra kaçak ocakların büyük bir kısmının rödövanla işletilen sahaların içerisinde olduğu, saha içindeki ocakların büyük kısmının o sahayı işleten firmalar tarafından ihbar edildiği, ihbar edilen bu kaçak ocaklarda büyük çoğunlukla, kömür çıkartmaya yarayan herhangi bir alet edevat ekipmana, kömür çıkartan herhangi bir şahsa rastlanmadığı; buradan, kaçak ocağın terk edildiği andan sonra usulen ihbar edildiği, bilahare mühürlerinin sökülüp kaçak ocakların tekrar tekrar işletildiği tespitine yer verilmiştir.

Havzada çok sayıda kaçak ocak girişi mevcut olup bunların bir kısmı rödövanşçı firmaların kontrolünde kimi zaman firma taşeronu olarak gösterilmektedir. Geçmişte, yani rödövan uygulamasına başlanmadan önce havzada münferiden gerçekleşen, havzanın rödövan uygulamasına başlamasından sonra ise bazı rödevansçı firmaların kaçak ocaklarda üretilen kömürü satın alması, taahhüt ettikleri üretimi çok daha düşük maliyetlerle gerçekleştirmek için kaçak ocaklara göz yumması, hatta sigortasız, düşük ücretli işçi ile genellikle aile içinde yapılan bu üretim şeklinin karşılıklı çıkar ilişkisi kurularak bir şekilde teşvik edilmesi ile üretilen kömürlerin tüketiciye ulaştırılmasının ardından iş münferit olmaktan çıkmış ve hesabı tam olarak yapılamayan, kontrol edilemeyen ticari bir faaliyet şekline dönerek üzerinden rant sağlanan bir yapı haline gelmiştir.

Havzada kaçak kömür üretiminin önlenememesinin nedenleri olarak; rödövanşçı firmaların kaçak ocaklarda üretilen kömürü satın almaları ve bu kömür işi için sevk fişi sağlamaları, ayrıca Zonguldak ve civarı tüketicilerin ucuz olduğu gerekçesiyle bu kömüre olan talebi gösterilebilir. Bu durum kaçak ocakçıyı Pazar bulabilen üretici konumuna getirmiş ve böylece kömür kaçakçılığının geçmişteki münferit, ihtiyaca binaen, nispeten masum olma özelliğini kaybetmesine neden olmuştur.

Kaçak ve kayıt dışı kömür üretim ve satışının, yörede olağan sayılması ve genel kabul görmesi, önlenmemesinin bir diğer nedeni olmuş, devletin zaafı olarak algılanmaya başlanmıştır. Bu durum, devletin hüküm ve tasarrufunda bulunan sahalarda yapılan kayıt dışı kömür üretiminde, işsizlik nedeniyle çaresiz durumdaki insanların sosyal güvenlik ve can güvenliğinden yoksun, ilkel şartlarda çalıştırılmasına imkân sağlamaktadır.

Sosyal güvencesi olmayan bu kaçak ocak çalışanlarının ailelerinin de mağdur olduğu, il merkezinde yaklaşık 100 bin ton kaynağı belli olmayan kaçak kömürün satıldığı da bilinmektedir.

Kaçak ocak işletmelerinin varlık sebeplerinin tespiti ve ortadan kaldırılmasının, kaçak ocaklarda çalışan yaklaşık 1000 işçinin mesleki haklara sahip olarak iş güvenliğinin sağlandığı resmi kuruluşlarda istihdam edilmesinin, milli servetlerin kayıt dışı ticaretinin önlenmesinin, vatandaşlarımızın can sağlığı ve sosyal güvencelerinin temininin, kaçak ocakların kapanmamasında bir şekilde ihmali bulunan yetkililerin idari ve hukuki olarak soruşturulmasının önünü açmak için Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

